

5. Fu Siaotszin (2012). *Metodyka kontsertmeisterskoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky Ukrainy i Kytaiu* [Methods of concertmaster training of future music teachers of Ukraine and China]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].

6. Shuhuan (2012). *Metodyka formuvannia vykonavskoho dosvidu maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi fortepiannoi pidhotovky* [Methods of forming the performing experience of future music teachers in the process of piano training]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 189 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 28.04.2021

УДК 378.37.01:78

DOI:

Чжоу Тінтін, аспірантка факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

КУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Аналізується феномен культурної компетентності вчителів музичного мистецтва. Подається уточнена сутність поняття на перетині дефініцій "компетентність" та "культура". Культурна компетентність у системі інших базових та фахових компетентностей. Доведена системоутворювальна роль культурної компетентності стосовно решти базових компетентностей, що не залежить від сфери професійної реалізації суб'єкта. Водночас показано, що культурна компетентність є інтегральною фаховою предметною в системі підготовки вчителів мистецьких дисциплін.

Ключові слова: учителі музичного мистецтва; культурна компетентність; ключові компетентності; цикли фахової музично-педагогічної підготовки.

Лит. 13.

Zhou Tingting, Postgraduate Student of Faculty of Arts named after Anatoliy Avdiyevskiy,
Mykhaylo Drahomanov National Pedagogical University

CULTURAL COMPETENCE AS A RESULT OF PROFESSIONAL TRAINING OF MUSIC TEACHERS

Based on the study of scientific sources and international regulations, the phenomenon of cultural competence of music teachers is analysed. The essence of cultural competence at the intersection of the concepts "competence" and "culture" in aesthetic-philosophical and culturological perspectives is specified. The training of a specialist is interpreted as mastering a set of key and cross-cutting and competencies, as well as professional ones. Cultural competence is considered as a key (basic) competence of a personality in the system of other basic competences defined at the European level. The interpretation of the content of cultural competence in the educational systems of Europe, first of all Ukraine, and China is compared. The leading means of formation of the person's cultural competence is art education and the process of artistic perception of the personality as a universal factor influencing the person's sensory sphere. The integral interdisciplinary and system-forming content of cultural competence in relation to other basic competences regulated by the legislation of different countries is proved. It is found that this role of the phenomenon does not depend on the scope of professional/personal realization. The essence of cultural competence is projected on mastering the content of all disciplines of professional training of future music teachers.

The cultural content of each cycle of disciplines of professional training of music teachers are the following: music-performing, music-methodical.

It is shown that cultural competence also plays an integral role in the system of training teachers of art disciplines, it is a professional competence. Its content reflects the training of a specialist as a musician and at the same time in the projection of multifaceted pedagogical activities.

Keywords: music teachers; cultural competence; key competences; cycles of professional music-pedagogical training.

Постановка проблеми. Вимоги до високого рівня якості освіти зумовлюють увагу до сформованості комплексу компетентностей у випускників закладів педагогічної освіти – фахових, зокрема предметних, та життєвих (базових, ключових).

Припускаємо, що в цій системі інтегральну роль виконує компетентність культурна, яка охоплює зміст інших компетентностей і водночас спирається на них. У формуванні культурної компетентності провідну роль відіграє мистецька освіта, провідним засобом якої є художнє пізнання,

що оперує художніми образами і задіює всі пізнавальні процеси людини. Відтак, актуальність і неминучість підвищення уваги мистецької педагогіки до культурної компетентності, якою оволодіває учитель мистецтва, є безсумнівними. Однак, проблема підготовки вчителів музичного мистецтва в зазначеній площині досі не стала предметом системного аналізу вчених та практиків мистецької освіти.

Аналіз основних досліджень і публікацій.

У викладі результатів наукової розвідки, заявленої в назві статті, спираємось на дослідження становлення дефініції “компетентність” (К. Вельде, І. Зимня, О. Локшина, Р. Майєрс, О. Пометун, Дж. Равен та ін.), а також на результати міжнародного дослідження універсальних компетентностей представниками різних країн, у тому числі, Китаю [9]; для висвітлення змісту культурної компетентності особистості орієнтуємось на естетико-філософські та культурологічні тлумачення поняття “культура” (В. Біблер, М. Каган, В. Тушева), а також на сформульований Рекомендаціями Ради Європи перелік наскрізних ключових компетентностей [7], до якого належить компетентність культурна. Стосовно фахової підготовки вчителів музичного мистецтва цінними є висновки Т. Бодрової, О. Горбенко, А. Козир, Ю. Локаревої, Т. Пляченко, Є. Проворової, Ся Гаоян, Чай Пенчен, Чжан Няньхуа, Ши Цзюньбо, О. Щолокової та ін.

Мета статті – уточнити сутність культурної компетентності в контексті фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Для з’ясування сутності культурної компетентності стосовно вчителів мистецтва розглянемо феномен з двох позицій: *по-перше*, враховуємо, що культурна компетентність визначена міжнародними джерелами як одна з ключових, що набуваються людиною в навчанні упродовж життя і наскрізно пронизує всі освітні галузі, специфічно трансформуються у зміст фахових предметних компетентностей. Оскільки авторка статті є громадянкою Китаю, доцільно зазначити: особливістю процесу утвердження компетентнісного підходу в освіті Китаю визнається посилена увага до індивідуальності кожного здобувача освіти і цілеспрямована та принципова підтримка цієї індивідуальності; власне спрямованість китайської системи освіти на “всебічний розвиток людини” логічно переходить у таку підтримку індивідуальності; саме тому оцінювання результатів навчання у будь-якій сфері знань враховує не лише академічні здобутки, а й розвиненість певних рис характеру, підтримку

особистістю свого фізичного і духовного здоров’я, соціальну поведінку тощо; важливою є опора на культурні традиції та історію Китаю; ідеологічне виховання всебічно розвиненої особистості винесено на перший план [9, 104; 13]. Утім спільним з українською, і загалом європейською, освітою є те, що універсальні компетентності інтегруються в усі предметні сфери; *по-друге*, не потребує доказів, що найпотужнішим джерелом формування культурної компетентності є мистецтво і мистецька освіта як універсальний чинник формування особистості, оскільки вона першочергово задіює почуттєву сферу людини, її світогляд, а отже, цінності [8].

Відтак, культурна компетентність виступає домінуючою для підготовки вчителів мистецьких дисциплін; тому припускаємо її одночасне позиціонування і як ключової, базової, і як предметно-фахової.

Зрозуміло також, що уточнення сутності феномену лежить на перетині понять “компетентність” і “культура”.

Щодо поняття “компетентність”, то спираємось на узагальнене й усталене в сучасній науці тлумачення феномену як набутої і постійно збагачуваної особистісної якості, що спрямовується на успішну самореалізацію людини в конкретній предметній (фаховій) сфері, відповідає вимогам цієї сфери, виявляється у *мотивації* пізнавати та набувати уміння, необхідні для самореалізації та успішної діяльності; *усвідомленні та прогнозуванні* способів реалізації знань та умінь, самоусвідомленні досягнень; готовності і здатності *реалізувати* набуті знання та уміння в конкретній практичній діяльності; *ціннісному ставленні* до набутих знань та умінь.

Як відомо, поняття “культура” є настільки багатоаспектним, що в науковій літературі представлено до 500 його визначень, воно – одне з “найгостріших серед філософських дискурсивних змагань, що пронизують собою епохальний просторово-часовий ареал цивілізації” [1, 5]. У педагогічному векторі істотного значення набуває концептуальна ідея “людини культури”, яка пов’язується із життєвим світом, а цей світ розкривається як результат “особистісної смислотворчості”, що концентрує усвідомлене ставлення людини до світу [5, 39], при тому, що людина реалізує себе як людина культури лише в діалозі, оскільки лише в такий спосіб вона стає “видимою в культурі й відкритою до нових знань, умінь і загалом до вдосконалення” [5, 67]. Недарма в Рекомендаціях Ради Європи культурна компетентність (а саме “обізнаність у сфері культури та вміння творчо самовиражатись”)

означає “знання місцевого, державного та європейського культурного спадку та його місця у світі. Це включає основні знання видатних культурних праць, в тому числі популярної сучасної культури. Необхідно розуміти культурне та мовне різноманіття Європи та інших частин світу, бажання зберегти його та важливість естетичної факторів у повсякденному житті” [7].

Зауважимо, що, з одного боку, тлумачення цієї компетентності охоплюють такі важливі для будь-якої людини (будь-якої професії) риси особистості, як здатність “творчого вираження ідей, досвіду та емоцій; здатність самооцінювання і самовираження із використанням природних здібностей” тощо. А з іншого боку, основний акцент у визначенні сутності культурної компетентності в зазначеному документі зроблено на сфері мистецтва, “бажанні сприяти естетичному вираженню через мистецьке самовираження та участь у культурному житті”, зокрема й уміння визначати та усвідомлювати соціальні та економічні можливості в культурній діяльності. Також суттєво вказати і на зворотній вектор: “культурне вираження необхідне для розвитку творчих здібностей, які можуть знайти широке застосування в професійній діяльності”.

Цікавою є паралель: для китайської системи освіти пріоритетною є опора на гуманітарну сферу у формуванні особистості, що тлумачиться в контексті, знов-таки, людини культури, духовності, позитивного емоційного ставлення до “набуття, розуміння і застосування знань та навичок у гуманітарній сфері, зокрема й естетичний смак” [9, 109]. А власне “культурний фундамент” охоплює основні елементи: гуманітарна культура (базові знання і досягнення в гуманітарній сфері в різні періоди історії, розуміння шляхів пізнання), гуманістичні почуття (гуманістична свідомість, повага до людської гідності, занепокоєння проблемами виживання, розвитку і щастя), естетичний смак (знання і навички в галузі мистецтва, здатність розуміти і поважати різноманіття мистецтва, здібність відкривати, відчувати, цінувати й оцінювати красу, естетичну ціннісну орієнтацію, інтерес до художньої творчості, здатність поширювати красу в житті) [там само].

Таким чином, культурна компетентність у тлумаченнях різних учених має спільні ознаки, які підтверджують її позиціонування як системоутворювальної стосовно решти ключових компетентностей – як таку, що вбирає і “перетворює” зміст інших ключових компетентностей та одночасно наскрізно інкрустується в цей зміст. А отже, культурна

компетентність є “міждисциплінарною” за своїм змістовим наповненням.

Стосовно фахової підготовки майбутніх *учителів музичного мистецтва* цікавим є зауваження Чай Пенчен, що “певний прогрес у вивченні китайськими фахівцями проблеми компетентності учителя музики значною мірою зумовлений впливами української науки”, на підґрунті оволодіння основами якої підготовлено чимало фахівців для системи мистецької освіти і музичного мистецтва Китаю [10, 290]. Однак відзначимо відсутність єдиної теоретичної платформи, принаймні переліку фахових компетентностей. Так, наприклад, Ши Цзюньбо, досліджуючи “художню компетентність”, визначає її як “системну інтегровану якість, що передбачає здатність особистості до осмислення музики як явища громадського життя і надбань світової культури, до засвоєння основних закономірностей, стилів, жанрів, до оволодіння засобами втілення художніх образів у виконавстві, до залучення музики в художньо виховній роботі з учнями” [11, 20]. Визначення Ши Цзюньбо по суті охоплює цілісно практично всі аспекти підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. А. Козир ідентифікує підготовку вчителя музики з формуванням у нього професійної майстерності і кваліфікує таку майстерність як “багатоаспектний процес, спрямований на підготовку вчителя музики, здатного до досконалого, бездоганного і нестандартного виконання мистецько-педагогічної діяльності”, а смисловим ядром має стати “акмеологічна стратегія” [3, 3]. О. Щолокова виносить на перший план підготовки педагога-музиканта світоглядну спрямованість, пов’язуючи її з духовно-моральною константою [12, 3–4], що також справедливо.

Тобто кожне дослідження певного аспекту фахової підготовки педагога-музиканта так чи інакше торкається певної грані фахової компетентності як системного феномену, оскільки йдеться про необхідні знання, фахові уміння і навички, особистісні риси, які уможливають ціннісне ставлення до музики і професії педагога-музиканта, здатність практичної діяльності тощо, тобто всього, що складає так званий комплекс компетентності. Натомість Л. Пастушенко вказує на інтегративність професійної компетентності вчителя музики, на “злитість” усіх предметних блоків у формуванні цієї якості – загальнопрофесійного тощо (зокрема, музична педагогіка і психологія тощо) та спеціальних предметних блоків з виконавської та теоретичної підготовки (диригентський, інструментальний,

вокальний, музикознавчий, дослідницький тощо), усе – невід’ємне від оволодіння спеціальними методиками застосування знань та умінь з кожного блоку в педагогічній діяльності [6, 7]. Загалом, як зазначає Ю. Локарева, професійна підготовленість педагога-музиканта передбачає сформованість загальних психолого-педагогічних, музично-теоретичних знань, умінь та навичок, необхідних для виконавської діяльності, а тому постає як “нерозривна єдність педагогіки та музичного мистецтва” [4, 230].

Так, майбутні вчителі музичного мистецтва в українських вишах у процесі фахової підготовки опановують комплекс дисциплін, що об’єднуються в цикли (дисципліни вказуємо відповідно до планів факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова як провідного закладу України):

- цикл *музично-виконавських* дисциплін: “Хоровий клас”, “Хорове диригування”, “Інструментальний клас” (навчання гри на різних музичних інструментах), “Концертмейстерський клас”, “Оркестровий клас”, “Постановка голосу”, “Вокал” тощо; цикл *музично-виконавських* дисциплін доповнюється “Виконавським практикумом”; оволодіння навичками вокалу та/або гри на певному музичному інструменті й набуття виконавської компетентності, що виявляє себе у здатності виконавської інтерпретації музичних творів, донесення цієї інтерпретації до адресата під час публічних виступів, здатність пропонувати власні оригінальні інтерпретаційні рішення та втілювати їх; суттєвим є здатність ансамблевого музикування, що передбачає сформованість ще низки так званих супутніх компетенцій, зокрема чуття партнера, а отже, здібностей до специфічної міжособистісної комунікації тощо. Безумовно, що весь такий перелік характеристик базований на світоглядних засадах, емоційно-духовній сфері, естетичному досвіді, що входить до змісту культурної компетентності”;

- цикл *музично-методичних* дисциплін: “Методика музичної освіти”, “Методика викладання диригентсько-хорових дисциплін”, “Методика викладання мистецьких дисциплін”, “Педагогіка мистецтва”, “Педагогічні технології музичного навчання і виховання”, “Хорознавство” (опанування курсу спрямоване на методику роботи з колективом), “Вікова музична психологія” (психологія музичної діяльності); “Історія світової культури та методики її викладання” (що набуває актуальності у контексті впровадження інтегрованої мистецької освіти),

“Методика концертно-просвітницької діяльності”, “Методика викладання музично-теоретичних дисциплін” тощо. Цикл музично-методичних дисциплін доповнюється низкою практикумів (“Практикум роботи з хором”, “Виробнича педагогічна практика”). Дотичним до курсів методичної підготовки може розглядатись “Історія музичної освіти України” та ін.; отже, зміст підготовки в цій її частині логічно впливає з попереднього, актуалізуючи практично-діяльнісні аспекти реалізації набутого досвіду в напрямі роботи з учнями, що принципово для сутності культурної компетентності;

- цикл *музично-теоретичних* (“Основи теорії музики”, “Сольфеджіо”, “Гармонія”, “Поліфонія”, “Аналіз музичних творів”, “Акомпанемент та імпровізація”, “Інструментовка”, “Аранжування”) та *музично-історичних* (курси з історії української та зарубіжної музики, “Народознавство і фольклор України”) *дисциплін*. Важливими дисциплінами, пов’язаними своїм змістом із музично-теоретичними курсами, є “Звукотехнічна апаратура та обладнання студій”, “Основи звукорежисури”, “Медійні технології в студійній практиці”. Означені дисципліни складають цілісну музично-теоретичну підготовку педагога-музиканта. Не потребує доказів, що зміст цього циклу дисциплін слід розглядати і реалізувати саме в напрямі зміцнення фахового підґрунтя для попередніх позицій.

Зрештою, для реалізації завдань мистецької освіти вчителі музичного мистецтва мають оволодіти культурною компетентністю, яку вони повинні сформувані у своїх учнів: уміння “орієнтуватися в культурному різноманітті, визначати вияви взаємодії між різними культурами та усвідомлювати їх внесок у сталий розвиток суспільства; аналізувати способи вираження і передачі ідей у різних культурах за допомогою мистецтва; розвивати власну емоційно-почуттєву сферу на основі сприйняття мистецтва і художньо-творчої діяльності; інтерпретувати, давати естетичну оцінку явищам і об’єктам навколишнього середовища; створювати художні образи засобами різних видів мистецтва; продукувати ідеї та реалізувати їх; відповідально ставитися до інтелектуальної і культурної власності; визначати різні способи художньої комунікації між суб’єктами мистецького діалогу; розуміти значення комунікації в креативних індустріях”. Набуваючи зазначений комплекс умінь, особистість формує і цілий комплекс ставлень – до мистецтва, до інших людей, до природи і світу загалом; передбачається сформованість у неї усвідомленого ставлення до

загальнолюдських, естетичних і художніх цінностей, транслятором яких є мистецтво різних регіонів світу; шанобливе ставлення до надбань українського народу і толерантності до культурного різноманіття регіонів світу; усвідомлення власної ідентичності у світовій культурній спадщині, розуміння важливості естетичних чинників у повсякденному житті тощо [2].

Висновки і перспективи дослідження. Як бачимо, кожна із означених дисциплін має конкретне цільове призначення і спрямована безпосередньо або дотично до реалізації в майбутньому певного аспекту музичної або музично-педагогічної діяльності, а отже, потребує конкретизації певної фахової (предметної) компетентності у своїх межах. Водночас реалізація завдань кожної дисципліни (циклу) неминує спиратися на розвиненість культурної компетентності, яка посідає як загальну позицію, так і конкретизовану через предметний зміст, а отже, що принципово, для вчителів музичного мистецтва інтегрує ці дві свої функції.

Щодо вчителів мистецьких дисциплін, особистісного сенсу змісту набувають і педагогічно-професійні якості (система цінностей, зокрема особистісних художніх цінностей, креативність, емоційний інтелект, критичне мислення щодо уміння опрацювати мистецьку інформацію, відділяючи її від квазімистецької, здатність комунікації як багатогранної художньої комунікації тощо). Адже йдеться про реалізацію змісту мистецтва як специфічної форми людської свідомості з підкресленими духовними сенсами як основою художнього пізнання і перетворення світу, джерела художніх образів як глибоко індивідуалізованої інтерпретації життя. Усе це підкреслює важливість вищого позиціонування культурної компетентності, що потребує спрямованого розроблення методик її формування у випускників мистецько-педагогічних спеціальностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В.П. Поняття культури: філософський дискурс на рубежі століть. *Вісник Інституту розвитку дитини: Серія Філософія, педагогіка, психологія*. Київ, 2014. Вип. 33. С. 5–9.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
3. Козир А. В. Теорія та практика формування професійної майстерності вчителів музики в системі багаторівневої освіти : автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.02; 13.00.04 / Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2009. 43 с.

4. Локарева Ю. Особливості музично-теоретичної підготовки у професійному становленні майбутнього вчителя музики. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Сер. : Педагогічні науки. 2012. Вип. 112. С. 229–236.

5. Людина і культура / за ред. Д. Шевчука. Острого: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2019. 224 с.

6. Пастушенко Л. А. Професійна компетентність майбутнього вчителя музики як чинник якості вищої мистецької освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. Одеса: ПНПУ ім.К. Д. Ушинського. 2013. №5–6. С. 3–8.

7. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) “Про основні компетенції для навчання протягом усього життя” від 18 грудня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text

8. СяГаоян. Поліхудожня підготовка майбутнього вчителя музики: зміст, структура, орієнтири для діагностування. *Молодь і ринок*. 2018. № 10 (165). С.147–151. DOI: <http://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.147044>.

9. Универсальные компетентности и новая грамотность: от лозунгов У59 к реальности / под ред. М. С. Добряковой, И. Д. Фрумина ; при участии К. А. Баранникова, Н. Зиила, Дж. Мосс, И. М. Реморенко, Я. Хаутамяки ; Нац. исслед. ун-т “Высшая школа экономики”. Москва: Изд. дом Высшей школы экономики, 2020. 472 с.

10. Чай Пэнчэн. Художественно-стилевая компетентность учителя музыки как комплекс профессиональных знаний и учений. *Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. Вип. 109. С. 219–228.

11. Ши Цзюнь-бо. Методика формування мистецької компетентності майбутніх учителів музики в процесі фортепіанної підготовки. Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02. теорія та методика навчання музики і музичного виховання. НПУ імені М.П.Драгоманова, Київ, 2007. 22 с.

12. Щолокова О. П. Світоглядна спрямованість фахової підготовки вчителя мистецьких дисциплін. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*. Київ:

Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 22 (27), ч. 1. С. 3-8.

13. Chongde Lin. The research of core competencies and values for students in China. *Studies of Psychology and Behavior*. 2017. Vol. 15 (02). P. 145–154.

REFERENCES

1. Andrushchenko, V. P. (2014). Poniattia kultury: filosofskiy diskurs narubezhi stolit [The concept of culture: Philosophical discourse at the turn of the century]. *Bulletin of the Institute of Child Development: Series Philosophy, pedagogy, psychology*. Vol. 33, pp. 5–9. [in Ukrainian].

2. Derzhavnyi standart povnoi zahalnoi serednoi osvity [State standard of complete general secondary education]. (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 898, 30 September, 2020). Available at: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ (Accessed 07 June. 2021) [in Ukrainian].

3. Kozyr, A. V. (2009). Teoriia ta praktyka formuvannia profesiinoi maisternosti vchyteliv muzyky v systemi bahatorivnevoi osvity [Theory and practice of formation of professional skills of music teachers in the system of multilevel education]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv, 43 p. [in Ukrainian].

4. Lokarieva, Yu. (2012). Osoblyvosti muzychno-teoretychnoi pidhotovky u profesiinomomu stanovlenni maibutnoho vchytelia muzyky [Features of music-theoretical training in the professional development of future music teachers]. *Scientific notes of Volodymyr Vynnychenko Kirovograd State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*. Vol. 112, pp. 229–236. [in Ukrainian].

5. Shevchuk, D. (Ed.). (2019). Liudyna i kultura [Human and culture]. Ostroh, 224 p. [in Ukrainian].

6. Pastushenko, L. A. (2013). Profesiina kompetentnist maibutnoho vchytelia muzyky yak chynnyk yakosti vyshchoi mystetskoï osvity. *Scientific Bulletin of K.D. Ushynsky South Ukrainian National Pedagogical University*. No. 5–6, pp. 3–8. [in Ukrainian].

7. Rekomendatsiia 2006/962/Yes Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady (Yes) “Pro osnovni kompetentsii

dlia navchannia protiahom usoho zhyttia” [Recommendation 2006/962 / EU of the European Parliament and of the Council (EU) on core competences for lifelong learning] (18 December, 2006) Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text (Accessed 27 May, 2021) [in Ukrainian].

8. Xia Gaoyang. (2018). Polikhudozhnia pidhotovka maibutnoho vchytelia muzyky: zmist, struktura, oriientyry dlia diahnostuvannia [Polyartistic training of the future music teacher: content, structure, guidelines for diagnosis]. *Youth and market*. No.10 (165), pp. 147–151. DOI: <http://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.147044> [in Ukrainian].

9. Dobriakova, M. S., & Frumina, I. D. (Eds.). (2020). Universalnye kompetentnosti i novaia gramotnost: ot lozunhov k realnosti [Universal competencies and new literacy: From the slogans of to reality]. Moscow, 472 p. [in Russian].

10. Chai Pengcheng (2013). Khudozhestvennostilevaia kompetentnost uchytelia muzyki kak kompleks professionalnykh znaniï i uchenii [Artistic and stylistic competence of a music teacher as a set of professional knowledge and teachings]. *Scientific notes of National Pedagogical Dragomanov University. Series: Pedagogical and historical sciences*. Vol. 109, pp. 219–228. [in Russian].

11. Shi Chun-bo (2007). Metodyka formuvannia mystetskoï kompetentnosti maibutnykh uchyteliv muzyky v protsesi fortepiannoi pidhotovky [Methods of forming artistic competence of future music teachers in the process of piano training]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 22 p. [in Ukrainian].

12. Shcholokova, O. P. (2017). Svitohliadna spriamovanist fakhovoi pidhotovky vchytelia mystetskykh dystsyplin [Worldview orientation of professional training of teachers of art disciplines]. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series 14: Theory and methods of art education*. Vol. 22 (27), Iss.1, pp. 3–8. [in Ukrainian].

13. Chongde Lin (2017). The research of core competencies and values for students in China. *Studies of Psychology and Behavior*. Vol. 15 (02), pp. 145–154. [in English].

Стаття надійшла до редакції 19.04.2021

“Будь-яке навчання людини, є не що інше, як мистецтво сприяти прагненню природи до свого власного розвитку”.

Йоганн Генріх Песталоцці
видатний швейцарський педагог-новатор

